

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ & ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 1998

Παρασκευάς Αυγερινός

Δύσκολο αν όχι αδύνατο ένα γενικό συμπέρασμα. Ανομοιομορφία από Νομό σε Νομό και Δήμο σε Δήμο του ίδιου Νομού.

Διαφορετικά τα αίτια, διαφορετικές οι περιπτώσεις.

Τελικό αποτέλεσμα : Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. υπέστη ήττα.

- Την πρώτη Κυριακή δεν ήταν οι μετακινήσεις ψηφοφόρων, δεν ήταν η πτώση που έφτιαξαν κλίμα ήττας ήταν το αποτέλεσμα της Αθήνας, ήταν οι 15 πόντοι διαφορά στα αποτελέσματα του Δήμου Πειραιά και Θεσ/νίκης.
- Τη δεύτερη Κυριακή η ήττα ήταν μεγάλη, τη διέκρινες σε κάθε εικόνα αποτελέσματος.

Πολιτικά χαρακτηριστικά του αποτελέσματος. Μετακίνηση ψηφοφόρων - αυτό μετριέται την πρώτη Κυριακή- δεν υπήρξε ουσιαστική. Στο 55-60 του εκλογικού σώματος που μπορεί να υπολογιστεί -με μικρή πιθανότητα λάθους- με σωστή κοινωνική σύνθεση αστικού, ημιαστικού και αγροτικού πληθυσμού το ΠΑ.ΣΟ.Κ. χάνει κοντά στη 1,5 μον. (Σκανδαλίδης 2,5).

Η Ν.Δ. μαζί με τη ΠΟΛΑΝ κερδίζει κοντά στις 2 (κάποιοι κοντά στο 2,5) ενώ τα άλλα κόμματα της αριστεράς διατηρούνται στα ίδια ποσοστά με πολύ μικρές διαφορές, σε ένα σύνολο 16^ο περίπου.

Το περιθώριο του εκλογικού σώματος, ένα 3 - 3,5% προτίμησε μάλλον το λευκό και το άκυρο και ένα κομμάτι του -το ακροδεξιό- τα ψηφοδέλτια της Ν.Δ.

Βέβαια, το λευκό και το άκυρο δεν ήταν μόνο αυτό, ανέβηκε στις αστικές περιοχές στο 10-12% στην υπόλοιπη χώρα γύρω στο 6 - 6,5%.

Πριν 15 χρόνια δεν ξεπερνούσε το 3%. Τα περισσότερα άκυρα και λευκά δεν μπορεί να ανήκαν σε χώρους εκτός ΠΑ.ΣΟ.Κ. γιατί να ακυρώσει ; Θεωρώ ότι ήταν διαμαρτυρία περισσότερο δικών μας. Άλλωστε ο μεγάλος όγκος άκυρων και λευκών, -υπερδιπλάσιος- παρατηρείται στις μεγάλες αστικές περιοχές, εκεί που υπήρξε μετρήσιμη μετακίνηση ψηφοφόρων.

Σε ότι αφορά τις μετακινήσεις το εμφανές χαρακτηριστικό όπως είπα είναι ότι υπήρξε μια δεξιά προτίμηση και αφορούσε ψηφοφόρους των μεγάλων αστικών περιοχών. Έχει σχέση με τα μεσοστρώματα παράδειγμα τα εκλογικά τμήματα του κέντρου της Αθήνας, Αγ. Ζώνη, Αγ. Διον. Αρεοπ., Πλάκα, Αιόλου, όσο κι αν στα τμήματα που αναφέρομαι είναι ελάχιστα δεν έχω όλα τα τμήματα της Αθήνας.

Δεν θέλω και δεν μπορώ να το αναλύσω περισσότερο αλλά νομίζω ότι η εμπιστοσύνη που έδειξαν κάποια στρώματα αστών στον Κώστα Σημίτη υποχώρησε.

Δεν παρατηρείται μετακίνηση στα λαϊκά στρώματα κι' αυτό φαίνεται από τα αποτελέσματα στις συνοικίες της Αθήνας, στη Β' Πειραιά στις συνοικίες της Θεσ/νίκης και σε άλλες με χαμηλό εισόδημα περιοχές.

Οι συγκρίσεις γίνονται με τα αποτελέσματα 1996.

Τα πολιτικά χαρακτηριστικά δεν μένουν μόνο στις εκτιμήσεις των μετακινήσεων. Είναι οι απώλειες 16-17 Νομαρχιών, οι αρνητικές συνέπειες ότι οι δεξιά ελέγχει -αντιπροσωπεύει τα 2/3 του πληθυσμού της χώρας. Είναι οι απώλειες πολλών Δήμων και κυρίως Δήμων παραδοσιακά Δημοκρατικών Πάτρα, Πειραιάς, Λάρισα, Βόλος, Κόρινθος (μετά από 36 χρόνια) Καβάλα. Για όλο τον κόσμο και ιδιαίτερα για τον κόσμο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ήταν μεγάλη ήττα αυτές οι εκλογές και εκφράζει φανερά την ανησυχία του.

Τα αίτια της ήττας, όσα έχουν σχέση με την κυβερνητική πολιτική, με τα κατά συρροή γεγονότα μιας συγκυρίας ιδιαίτερα κακής, με τις εξελίξεις μέσα στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. και την εικόνα του κόμματος που συγκρούεται με τον εαυτό του, δεν θα το επιχειρήσω, είμαι ο ολιγότερο αρμόδιος και γνώστης αυτών, ο καθένας από εσάς μπορεί να το κάνει, έχετε άποψη.

Θα σταθώ στα αίτια όπως φαίνονται από τα αποτελέσματα σε κάθε περίπτωση σε κάθε περιοχή, και στη λειτουργία της ΚΕΔΝΕ.

Ευθύνες της ΚΕΔΝΕ

Ξεκινήσαμε και πρόθεσή μας ήταν να επιλέξουμε τους καλύτερους αλλά στην πορεία όταν το επιχειρήσαμε διαπιστώσαμε ότι είμαστε δέσμιοι μιας **καταστατικής** υποχρέωσης, μιας ήδη **διαμορφωμένης** κατάστασης σε κάθε Νομό σε κάθε περιοχή, μιας άρνησης **συνεργασίας** από τους βουλευτές στις περισσότερες των περιπτώσεων, μιας **αμφισβήτησης** από παράγοντες και παραγοντίσκους που δεν εννοούσαν να πειθαρχήσουν στο κόμμα και μιας **παραλειψιάς** από κάποιες βαθύτερες ουρές ενδοποσοκικών αντιθέσεων,

μιας όχι πολύ διακριτικής εικόνας τοπικών συγκρούσεων χωρίς πολιτικά χαρακτηριστικά για να αντιμετωπιστούν καθαρά προσωπικές συγκρούσεις με χυδαία χαρακτηριστικά.

Ολόκληρα κομμάτια του ΠΑ.ΣΟ.Κ., όχι με κοινή αφετηρία, όχι με ίδια λογική σε κάθε περίπτωση είχαν επιλογή ήττας για τους επίσημους υποψήφιους που ορίζαμε και στη συνέχεια έκαναν ότι μπορούσαν γι' αυτό και βέβαια καθόλου συγκαλυμμένα. Εδώ, δεν αναφέρομαι σε τοπικά όργανα ή σε μέλη, αλλά σε στελέχη κεντρικών οργάνων, Κ.Ε., Βουλευτές και Ν.Ε.

Προσπαθήσαμε άλλοτε να υπερβούμε αυτές τις συγκρούσεις και σπάσαμε τα μούτρα μας (Ηράκλειο, Μυτιλήνη) και άλλοτε να πείσουμε με ατέλειωτες συζητήσεις που κατέλιγαν να μας αγνοούν επιδεικτικά.

Επαναλαμβάνω βουλευτές, υποψήφιοι Δήμαρχοι, Δήμαρχοι με 3 και 4 θητείες, υποψήφιοι με 2 και 3 αποτυχίες, κανείς δεν δεχόταν ότι το Ε.Γ. και η Κ.Ε. ορίζουν το παιχνίδι. Κανείς.

Να προσθέσω ακόμα και τα Μ.Μ.Ε. που αμφισβητούσαν όχι μόνο τη δουλειά μας αλλά και τις αρμοδιότητές μας.

Χωρίς να έχουμε ορίσει ένα ευρύτερο και αντιπροσωπευτικό εκλεκτορικό σώμα, σεβαστήκαμε την ανεπάρκεια του καταστατικού και έτσι οι διαδικασίες αλώθηκαν από επιτηδεύσεις και οι πιο πολλές αποφάσεις πάρθηκαν ερήμην της κοινωνίας.

Ύστερα από όλα αυτά περισσότερο διεκπεραιώσαμε μια διαδικασία παρά την οδηγήσαμε. Δεν θεωρούσαμε ότι έπρεπε να καταγγείλουμε τα στελέχη

μας, τους βουλευτές μας, αν και οι ίδιοι έκαναν ότι μπορούσαν για να δημοσιοποιήσουν τις διαφωνίες τους.

Στην επαρχία είχαμε βουλευτές και Υπουργούς που στήριζαν φανερά αντίθετα με τις επιλογές μας ψηφοδέλτια. Στις συγκεντρώσεις ξένων υποψηφίων υπήρχε παρουσία βουλευτών μας και στελεχών μας. Τίποτα δεν ανέστειλε τις προσωπικές προτιμήσεις του καθενός και δυστυχώς δεν απέδωσε αυτό που θεωρούσαμε πλεονέκτημα, της πολύ έγκαιρης δηλαδή επιλογής των υποψηφίων.

Εκτός από αυτά βέβαια, υπήρξαν και περιπτώσεις απωλειών από κακή οργάνωση, αρνητικές παρουσίες, αλαζονείας, υποτίμησης του αντιπάλου, απροθυμίας να διευρυνθούν στοιχειωδώς τα ψηφοδέλτιά μας.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες υποχρεωθήκαμε :

- να ανακηρύξουμε πρόσωπα που γνωρίζαμε, είμαστε βέβαιοι ότι θα αποτύχουν, πρόσωπα που δεν επρόκειτο να τα εκλέξει η τοπική κοινωνία (Καβάλα, Ημαθία, Βοιωτία, Εύβοια, Λακωνία, Ι2νησα, Βόλο, Παλ. Φάληρο κ.α.).
- να νομιμοποιήσουμε μια διαδικασία που είναι λάθος να ονομάζεται δημοκρατική, μια διαδικασία μπλοκαρισμένη και ελεγχόμενη από ομάδες και παράγοντες. Οι οργανώσεις μας δεν λειτούργησαν ως συνείδηση της τοπικής κοινωνίας.
- να μη διαμορφώσουμε συγκεκριμένη στρατηγική και να λειτουργούμε πυροσβεστικά με τη λογική της κατά περίπτωση αντιμετώπισης. Αυτό έκανε λιγότερο σεβαστό το ρόλο μας.

Αυτή ήταν η λειτουργία και οι ευθύνες της ΚΕΔΝΕ, ως κόμμα όμως :

- δεν πείσαμε για την έννοια της αυτοδιοικητικής ψήφου
- βιαστήκαμε να ανακοινώσουμε υψηλούς στόχους
- είπαμε πολλά και πολιτικοποιήσαμε έντονα την αναμέτρηση στους Δήμους. Δεν εννοώ βέβαια τα Νομαρχιακά ψηφοδέλτια, εκεί δεν είναι λάθος η πολιτικοποίηση, παντού στις νομαρχιακές εκλογές μετρώνται οι δυνάμεις των κομμάτων.
- δεν εξηγήσαμε, δεν ενημερώσαμε τον κόσμο ότι το τελικό αποτέλεσμα των εκλογών αυτών, της δεύτερης Κυριακής, το ορίζουν τα μικρά κόμματα, αυτοί είναι οι ρυθμιστές της κατανομής των Νομαρχιών και Δημάρχων. Δεν πετάξαμε το μπαλάκι στα μικρά κόμματα για την ευθύνη του τελικού αποτελέσματος και ήρθαμε μετά τα αποτελέσματα να καταγγείλουμε ότι δεν ψήφισαν τους δικούς μας υποψηφίους. Πρέπει να υπενθυμίσω, σ' ότι αφορά τη συμπεριφορά των άλλων, ότι το 1994, στις Νομαρχίες ιδιαίτερα, δεν είχαμε καλύτερα αποτελέσματα αλλά οι ψηφοφόροι της αριστεράς υπερψήφισαν στο δεύτερο γύρο τους υποψηφίους του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Το Κ.Κ.Ε. δεν είχε πρόβλημα να επιλέξει κατά περίπτωση τις συνεργασίες του. Καμιά ιδιαίτερη ευαισθησία στα προοδευτικά ψηφοδέλτια και διακρίνεται καθαρά ο αντιπασοκισμός του. Στη Θεσσαλία οι βάσεις της συνεργασίας είχαν τεθεί από την περίοδο των αγροτικών μετακινήσεων. Τα πρόσωπα που είχαν ηγηθεί σ' εκείνες τις μετακινήσεις βγήκαν ενισχυμένα από τις εκλογικές διαδικασίες και αυτό δημιουργεί νέα δεδομένα.
- χρησιμοποιήσαμε παλιομοδίτικες συνταγές όπως τη συγκέντρωση της Καλλιθέας και κουτοπόνηρες λογικές όπως τις κατά τόπους εξαγγελίες έργων των τελευταίων ημερών και τις μαζικές παρουσίες Υπουργών που δεν τους είχαν ξαναδεί.

- δεν διαμορφώσαμε ενιαία πολιτική τακτική σ' αυτές τις εκλογές. Δεν υπήρχε οργανωτική διάταξη και συνοχή έτσι ώστε σε πολλές περιπτώσεις ο καθένας είχε κατοχυρώσει τη δική του πολιτική αυτονομία, όπως επίσης σε πολλές περιπτώσεις η κατάσταση έμοιαζε με ξεκαθάρισμα λογ/σμών. ΠΑ.ΣΟ.Κ. εναντίον ΠΑ.ΣΟ.Κ. Από την άλλη πλευρά η Ν.Δ. είχε συγκεκριμένους πολιτικούς στόχους, εκλογική πολιτική, και οργανωτική τακτική. Συσπείρωσε τις δυνάμεις της ενώ εγκλώβισαν σε πολύ μεγάλο βαθμό τον απολίτικο χώρο.
- δεν επιμείναμε, δεν προσπαθήσαμε να αναζητήσουμε τρόπους συνεννόησης με τα μικρά κόμματα με αποτέλεσμα να μείνουμε μόνοι απέναντι σ' ένα μέτωπο αντικυβερνητικό, με διαφορετικούς πολιτικούς στόχους, αλλοπρόσαλλο μεν αλλά με κοινή την αντιΠΑΣΟΚ λογική. Θύμισε λίγο το 86 και αρκετά το 89 όταν τότε όπως και τώρα βρεθήκαμε μόνοι. Πρέπει να πούμε όμως ότι ο ΣΥΝ στα πακέτα που είχαμε συμφωνήσει, υπήρξε συνεπής και ακόμα ότι στις περιπτώσεις συνεργασιών ΠΑΣΟΚ - ΣΥΝ το αποτέλεσμα δεν ήταν αθροιστικό απλά αλλά παρουσίασε μια δυναμική συνεργεία.
- δεν τολμήσαμε την ανανέωση και θεωρήσαμε ότι λειτουργούν οι παράγοντες με τις εκλογικές πελατείες. Ο κόσμος σ' αυτές τις εκλογές αποφάσισε και έφτιαξε μόνος του διαφορετικά πρότυπα πολιτικών για την Τ.Α. Το φαινόμενο Βούλια δεν είναι πολύ φαινόμενο και ακόμα ο κόσμος μας απήλλαξε από μια σειρά μονίμων υποψηφίων που δεν τολμήσαμε εμείς να τους αφήσουμε έξω από το παιχνίδι.

Οφείλουμε να επισημάνουμε τελικά ότι :

- σε αρκετές περιοχές έχει διαμορφωθεί ένας έντονος διχασμός μεταξύ των κομματικών μας οργανώσεων και της εκλογικής μας βάσης από το

πολωτικό κλίμα των ημερών και θεωρώ ότι θα πρέπει να αναληφθούν άμεσα ενωτικές πρωτοβουλίες προς την κατεύθυνση επανασυσπείρωσης των μελών και αποκατάστασης κλίματος ομοψυχίας στις οργανώσεις.

- γίνεται φανερό ότι ο χώρος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει πολλά στοιχεία ανομοιογένειας καθώς και πολλές και διαφορετικές πολιτικές απόψεις έτσι ώστε να μη θεωρείται πιθανό ότι θα πετυχαίνει συσπείρωση που να ξεπερνάει, στην καλύτερη περίπτωση το 70%.

Χαρακτηριστικές περιπτώσεις ενδοπασοκικών συγκρούσεων.

1. **Κορινθία** στους 15 Δήμους το ΠΑ.ΣΟ.Κ. πήρε μόνο 5 !!! Είναι φανερή η αντίθεση Ν.Ε. - Βουλευτών. Χάθηκαν όλοι οι παράλιοι μεγάλοι δήμοι. Ο Δήμος Κορίνθου πηγαίνει στη Ν.Δ. ύστερα από 36 χρόνια !!!
2. **Πιερία** σε 13 Δήμους πήραμε μόνο 3.
3. **Καβάλα** σε 11 Δήμους πήραμε μόνο 2. Στο Δήμο Καβάλας η σύγκρουση ανάμεσα στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. στοίχισε την απώλεια 3 Νομαρχιών. Οι ψήφοι του Τιμοσίδη (ΠΑΣΟΚ) πήγαν κατά 75% στη Ν.Δ.
4. **Νομαρχία Γρεβενών** οι ψήφοι του Ουζουνίδη (ΠΑΣΟΚ) μοιράστηκαν στη Ν.Δ. και το ΠΑ.ΣΟ.Κ.
5. **Νομαρχία Δωδεκανήσου** οι ψήφοι του Κωστόπουλου (ΠΑΣΟΚ) πήγαν όλοι (20.000) στον Καραγιάννη Ν.Δ.
6. **Νομαρχία Ευρυτανίας** υπήρξαν 1000 ψηφοδέλτια ΠΑΣΟΚ άκυρα.
7. **Δήμος Πάτρας** υπήρξε κατευθυνόμενη διαρροή ψήφων ΠΑΣΟΚ προς το συνδυασμό Κοσσιώνη (α' γύρο) και Φλωράτου στη συνέχεια.
8. **Δήμος Ιεράπετρας** Πασοκική προσφορά του Δήμου στη Ν.Δ. Η δύναμη του ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι μεγαλύτερη από 60% .
9. **Δήμος Καλαμπάκας** ο ανεξάρτητος ΠΑΣΟΚ Καχρμιανίδης Ηλ. ψήφισε και έβγαλε τον υποψήφιο της Ν.Δ. που είχε μόλις 35% στον πρώτο γύρο.

10. Δήμος Κέρκυρας οι ψήφοι του Μικάλεφ (ΠΑΣΟΚ) μοιράστηκαν ακριβώς μεταξύ Ν.Δ. και Σαρλή.

11. Υπαιθρος Θεσ/νίκης το ΠΑΣΟΚ δεν πήρε κανένα Δήμο συνέπεια ενδοπασοκικών αντιθέσεων.

Χαρακτηριστικές περιπτώσεις αντιΠΑΣΟΚικών συνεργασιών.

Νομαρχία Πιερίας. Την Β΄ Κυριακή το ΠΑ.ΣΟΚ. παίρνει 1.000 ψήφους επιπλέον ενώ η Ν.Δ. 6.000.

Νομαρχία Αθηνών - Πειραιώς τη Β΄ Κυριακή ο Κουλουμπής παίρνει 97.000 ψήφους επιπλέον, ο Κατριβάνος 111.000.

Νομαρχία Βοιωτίας ο ΣΥΝ και το ΚΚΕ δεν έδωσαν κανένα ψήφο στο Σταμούλη.

Νομαρχία Ευβοίας τη Β΄ Κυριακή ο Παπανδρέου (Ν.Δ.) πήρε το 80% των άλλων ψηφοδελτίων.

Νομαρχία Ζακύνθου τη Β΄ Κυριακή το ΚΚΕ ψήφισε Ν.Δ.

Δήμος Θεσσαλονίκης το ΚΚΕ δεν έκανε αποχή. Οι ψήφοι ΚΚΕ - ΣΥΝ - ΔΗΚΚΙ μοιράστηκαν στον Παπαγεωργόπουλο και Λαζαρίδη.

Δήμος Καρδίτσας τη Β΄ Κυριακή το ΚΚΕ ψήφισε Ν.Δ.

Νομός Κέρκυρας τη Β΄ Κυριακή το ψηφοδέλτιο ΠΑΣΟΚ παίρνει 6.000 ψήφους επιπλέον ενώ το της Ν.Δ. 12.000.

Νομός Λάρισας τη Β΄ Κυριακή ο Φλώρος πήρε 6.000 ψήφους επιπλέον ενώ ο της Ν.Δ. πήρε 21.000. Ο Πατάκης (ΚΚΕ) ψήφισε συνολικά Ν.Δ.

Νομός Λευκάδας τη Β΄ Κυριακή το ΚΚΕ ψήφισε Ν.Δ.

Δήμος Άμφισσας το ΚΚΕ έδωσε το Δήμο στη Ν.Δ.

Δήμος Γιαννιτσών τη Β΄ Κυριακή ο Βασιλειάδης (ΠΑΣΟΚ) πήρε 1.800 ψήφους επιπλέον ενώ ο της Ν.Δ. 5.500 δηλαδή όλους σχεδόν τους ψήφους του ανεξάρτητου ΠΑ.ΣΟ.Κ., του ΔΗΚΚΙ και της Ν.Δ.

Δήμος Λαμίας παρατηρείται το παράξενο 700-800 που είχαν δοθεί στον Ντελή (ΠΑΣΟΚ) μετεπήδησαν τη Β΄ Κυριακή στη Ν.Δ.

Χαρακτηριστικές περιπτώσεις μετακίνησης ψήφων (συγκριτικά με το 1996).

Βοιωτία	ΠΑΣΟΚ	-14,3%	ΝΔ-ΠΟΛΑΝ	+9,4%
Αιτωλ/νία	>>	-5,6%	>>	-0,8%
Αργολίδα	>>	-9,5%	>>	-10,1%
Ημαθία	>>	-1,8%	>>	+9,4%
Ηράκλειο	>>	-3,3%	>>	-5,5%
Θεσ/νίκη	>>	+3,5%	>>	-
Κυκλάδες	>>	+6,0%	>>	-2,1%
Λάρισα	>>	+4,1%	>>	-11,3%
Πιερία	>>	+1,0%	>>	-1,4%
Σάμος	>>	+4,8%	>>	+2,0%
Σέρρες	>>	+1,3%	>>	-2,3%
Τρίκαλα	>>	+2,8%	>>	-3,5%
Αθήνα- Πειραιάς	>>	-3,5%	>>	+4,9%
Έβρος- Ροδόπη	>>	+8,0%	>>	-9,0%
Δράμα- Καβάλα- Ξάνθη	>>	+2,8%	>>	-3,2%

Οφείλω τέλος να αναφερθώ στην περίπτωση των Σερρών όπου το ΠΑ.ΣΟ.Κ. συσπειρώθηκε και έφερε σε έναν κατ' εξοχήν δεξιό Νομό το απρόσμενο αποτέλεσμα επί 21 Δήμων να πάρει το ΠΑ.ΣΟ.Κ. 16 και η Ν.Δ. 5.